

Knivsta kommun

Beslut för förskoleklass och grundskola

---

efter prioriterad tillsyn i Alsike skola
belägen i Knivsta kommun

Tillsyn i Alsike skola

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Knivsta kommun under våren 2015. Alsike skola besöktes av Skolinspektionen den 23 april 2015 och hade en kompletterande intervju med rektorn den 5 maj 2015.

Måluppfyllelse och resultat

Årskurs 3

Skolverkets nationella statistik för de nationella ämnesproven i matematik läsåret 2013/14 visar att andelen elever som nådde kravnivån på de sju delproven varierade mellan 65 till 95 procent. Lägst resultat uppnåddes på delprovet "Mätning längd, proportionella samband" där resultatet var lägre än motsvarande resultat för riket. Övriga delprovsresultat låg något högre i jämförelse med riket. Vidare visar samma statistik att andelen elever som nådde kravnivån på de åtta delproven i svenska varierade mellan 85 till 90 procent. Lägst resultat uppnåddes på delprovet "Läsa: berättande text". Övriga delprov var i paritet med rikets resultat på 90 procent.

Av skolans egen sammanställning av andelen elever som nått de nationella målen/kunskapskraven läsåret 2013/14 framgår att 65 procent av eleverna nådde målen i matematik, 85 procent i ämnet svenska och 100 procent i de naturorienterade och samhällsorienterade ämnena.

Årskurs 6

Enligt Skolverkets statistik var genomsnittligt betygspoäng på de nationella proven läsåret 2013/14 i engelska 16,5 (motsvarande resultat för riket var 14,4), i matematik 14,8 (riket 12,8), i svenska 14,8 (riket 13,5), i kemi 10,8 (riket 11,3) och i geografi 13,3 (riket 11,1). Enligt skolans egna uppgifter nådde alla elever kunskapskraven i alla ämnen läsåret 2013/14.

Årskurs 9

Enligt Skolverkets statistik för läsåret 2013/14 nådde 96,3 procent av eleverna de kunskapskrav som minst ska uppnås i alla ämnen. Motsvarande resultat för riket var 77,4. Det genomsnittliga meritvärdet var 228,8 (riket 214,8). Det genomsnittliga meritvärdet för flickor var 232,3 (riket 226,8) och för pojkar 225,0 (riket 203,5).

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Ingen brist konstaterad	
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	Ingen brist konstaterad	
3. Bedömning och betygssättning	Föreläggande	2015-09-04
4. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Ingen brist konstaterad	
5. Förutsättningar för lärande och trygghet	Föreläggande	2015-09-04
6. Styrning och utveckling av verksamheten	Ingen brist konstaterad	

I kolumnen "Typ av ingripande" anges den allvarligaste formen av ingripande Skolinspektionen har meddelat inom det arbetsområde som granskats. Skolinspektionens bedömningar och datum för när huvudmannen senast ska ha åtgärdat bristerna anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionen pekar i denna tillsyn på brister som huvudmannen måste åtgärda för att uppfylla författningarnas krav. Vid tillsynen framkommer att eleverna och elevernas vårdnadshavare i de högre årskurserna inte får tillräcklig information om elevens kunskapsutveckling i samtliga ämnen. Tillsynen visar också att verksamheten inte tillgodoser samtliga elevers behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Knivsta kommun att senast den 4 september 2015 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper utifrån de nationella kunskapskraven, och ger eleven och dess vårdnadshavare information om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling. Eleven ska, när omdömen ges eller betyg sätts i olika ämnen, enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själv upprättat. Lärarens analyser av elevernas kunskaper ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper. I detta ingår att läraren bl.a. ska använda sig av nationella ämnesprov tillsammans med övriga muntliga och skriftliga elevprestationer. Vidare ska skolan göra eleven och dess vårdnadshavare delaktiga i elevens utveckling genom att, löpande under studietiden och genom utvecklingssamtal, informera om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling och hur denna bäst kan stödjas.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Knivsta kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Eleven och elevens vårdnadshavare informeras om elevens utveckling. (3 kap. 4 § och 10 kap. 12 § skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.7 Bedömning och betyg)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

Rektor ser till att alla elever och vårdnadshavare får information om elevens kunskapsutveckling och vilka utvecklingsbehov eleven har.

Motivering till bedömning av brist

Enligt skollagen ska eleven och elevens vårdnadshavare fortlöpande informeras om elevens kunskapsutveckling. Minst en gång per termin ska, enligt skollagen, läraren, eleven och elevens vårdnadshavare ha ett utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas samt om vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Informationen vid utvecklingssamtalet ska grunda sig på en utvärdering av elevens utveckling i förhållande till läroplanen och kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i.

Rektorn uppger i intervju med Skolinspektionen att det inte finns något enhetligt system för att fortlöpande informera elever och vårdnadshavare om elevens kunskapsutveckling. I de lägre årskurserna finns ett digitalt verktyg som används av lärarna. Eleverna tränas dessutom på att, efter ålder och mognad, själva leda utvecklingssamtalet med föräldrarna men med läraren närvarande. I Skolinspektionens intervju med lärarna framkommer att i årskurserna 1-6 används bland annat det digitala verktyget för information men i årskurserna 7-9 förändras organisationen och där har ingen gemensam rutin utarbetats. Då skolan de senaste åren har utökats med fler elever och klasser, speciellt i årskurs 7-9, har mentorssystemet fått göras om i de högre årskurserna. Informationen till elever och vårdnadshavare har inte fungerat väl på högstadiet, enligt lärarna, men de arbetar med att hitta ett gemensamt system med utgångspunkt i det digitala verktyg som skolan förfogar över. I Skolinspektionens intervju med vårdnadshavare framkommer att det skiljer sig mellan de olika årskurserna på vilket sätt och i vilken omfattning informationen ges till vårdnadshavarna. I de lägre årskurserna använder man sig av veckobrev, information i det digitala verktyget samt utvecklingssamtal som enligt vårdnadshavarna fungerar på ett bra sätt då lärarna har kunskap om elevernas skolsituation i samtliga ämnen som eleverna får undervisning i. Vårdnadshavare berättar att *"Från årskurs 7 är det helt annorlunda. Numera har mentorn inte kunskap om andra ämnen än sina egna ämnen och därför blev det väldigt förvirrande"*. I Skolinspektionens enkät till vårdnadshavarna har 24 procent svarat "stämmer ganska dåligt" eller "stämmer inte alls" på påståendet "Efter utvecklingssamtalet vet jag hur skolan ska arbeta med mitt barns kunskapsutveckling".

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att det finns brister i den information om elevens kunskapsutveckling och utvecklingsbehov som ges till elever och vårdnadshavare i de högre årskurserna. Det finns elever och

vårdnadshavare som inte får information i samtliga ämnen som eleven har undervisning i.

Motivering till föreläggande som ingripande

Skolinspektionen bedömer, utifrån bristernas karaktär, att ett föreläggande är det ingripande som är nödvändigt för att huvudmannen ska avhjälpa den påtalade bristen. Detta för att verksamheten ska uppfylla de krav som framgår av författningarna.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Knivsta kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Den studie- och yrkesorienterande verksamheten tillgodoser elevernas behov av vägledning inför elevernas val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet. (2 kap. 29 § skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

Rektor ska se till att den studie- och yrkesorienterande verksamheten tillgodoser alla elevers behov av vägledning inför de olika val som skolan erbjuder och inför fortsatt utbildning.

Motivering till bedömning av brist

Enligt skollagen ska elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Även den som avser att påbörja en utbildning ska ha tillgång till vägledning.

I Skolinspektionens intervju med rektorn framkommer att kommunens studie- och yrkesvägledare har 20 procent tjänst på skolan och kommer en dag i veckan. I intervjun med elevhälsan framkommer att studie- och yrkesvägledaren framför allt arbetar med eleverna i årskurserna 8 och 9. Det har dock förts diskussioner om att denna tjänst ska utökas. Ett arbete har påbörjats med att få en "röd tråd" genom alla årskurser men i nuvarande läge finns dock inte, enligt rektorn och biträdande rektorn, någon systematik i hur elevernas behov av studie- och yrkesvägledning ska tillgodoses i samtliga årskurser.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att eleverna i årskurserna 1-7 inte omfattas av de studie- och yrkesvägledande insatser som genomförs på skolan. Den studie- och yrkesorienterade verksamheten tillgodoser inte samtliga elevers behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet.

Motivering till föreläggande som ingripande

Skolinspektionen bedömer, utifrån bristernas karaktär, att ett föreläggande är det ingripande som är nödvändigt för att huvudmannen ska avhjälpa den påtalade bristen. Detta för att verksamheten ska uppfylla de krav som framgår av författningarna.

Övriga arbetsområden***Undervisning och lärande***

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen utgår från och genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att nå de nationella målen och kunskapskraven. I detta ingår att läraren ger eleverna ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper, intressen och lärstilar och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och

genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas vilja att lära. För att kunna individanpassa undervisningen och ge eleverna inflytande över denna är det centralt att läraren skaffar sig kunskap om elevernas olika behov och förutsättningar, liksom låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer måste anpassas så att de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Skolan ska utveckla metoder för att stimulera och stödja tills åtgärderna får effekt genom att situationen för den enskilda eleven eller en grupp elever förbättras.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma till exempel i undervisningen, genom resultat på nationella prov eller genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avgöra lämpliga insatser. Eleven och vårdnadshavaren ska vara delaktiga i detta. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier, färdighetsträning, specialpedagogiska insatser under en kortare tid, särskilda hjälpmedel eller utrustning och digital teknik med anpassade programvaror eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål eller regelbundna specialpedagogiska insatser såsom regelbunden kontakt med en speciallärare. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas lärmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de exempelvis inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studieutrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum. Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav inom dessa arbetsområden.

På Skolinspektionens vägnar

Andreas Mehnert
Beslutsfattare

Lena Rostock
Föredragande

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Alsike skola

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för.

Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektionen grundar sina bedömningar på.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Bilaga 2: Fakta om Alsike skola

Alsike skola är en kommunal skolenhet i Knivsta kommun som omfattar förskoleklass, grundskolans årskurser 1-9 samt fritidshem och öppen fritidsverksamhet. Vid tillsynstillfället hade skolan totalt 531 elever.

Verksamheten är indelad i fem arbetslag, som leds av varsin arbetslagledare. Skolan leds av en rektor som tillsammans med biträdande rektor och de fem arbetslagsledarna bildar en ledningsgrupp. Elevhälsoteamet består av rektor, biträdande rektor, skolsköterska, kurator, skolpsykolog och två specialpedagoger. Skolan har tillgång till skolläkare och studie- och yrkesvalsledare.

Skolan har fem förstelärare.